

Болуушкуннарнын изи-биле

Алды шак чоокшулап орда...

Декабрьн оң сестри артеи Кызыл хоорайга дык соок, агаарнын температурасы 47 градус турган. Тыванын агаар-бойдузунун байдалына чакчыккыны кызылчылар шагдала тургулап келенин бажынарнын согаларында электри чыры, хоораалардан шийлүп үнгөн иштар херчилеп турган.

Кызыл хоорайнын улус судуна сонгулдур таласы-биле № 10 сонгулда үчүстөгүнү тэвү—хөгжүшүн театрнын бажыны. Эргеннин беш шак ажып турда участкак чон ендерин келген. Хаана шактын согуу ады шакче чоокшулап оуруган, бөлүк-бөлүк кижилер шуужуп көзү, байырдал-биле амыр-мендинин айтырып, ажылын чугаалажып турган.

— Ажыл-хөреңер кайы хире чоруп тур, Михаил Макарович?—деп, чанынга турган киж айтырды.

— СЭКП ТК-ның ам болур Пленумунга, улус судтарына сонгулда-ларга белек кылдыр декабрь айның планын оң беш хонук бурунгар күүседирин хүдөөнгөн киж мен, ийчаар күттүм—деп ол чугаалаан.

— Ийчаарга элөөн дөгүй берген шыкажынар чүд—деп, база бир киж айтырган хевирлиг болду.

— Ийе, мынды ийи, чеди чылдын үшү чылы—1961 чылдын январь айның үлүүнде ажылдап тур мен. Коммунист болуп ажылчын партияның Москва Чөвүлел хуралының Медегелин болгаш Кыргырын деген иштан, үшү чылда болуга онаашкан буудуруга планын Совет Конституцияның хүнүге чедир ботандыр хүдөөлөг алган мен.

Михаил Макарович Иванов Минусинск АТК-зынч Абакан—Кызыл аразында чүк сөөртүп турар чолачыны болду.

техникумуң бөлүк сургуулдары организасты-биле бюллетеньерни алгаш, бадыйлааннар.

—Бүгү делегейге тайбың! Коммунисттин тургузуучуларына байыр! Коммунист партияга, Совет чазакка алдар!—дөөн сөстөр сургуулдарның аразына дыңалып турган.

Бо сонгулда үчүстөгүнү сонгуулдарында база бир улуг назылыг, 76 харлык Т. Свиридова бадыйлап турган мынча дөөн:

— Мээң өм ээзи орус-япон, бирги империалист болгаш хамааты дайынарга кырып, каш удаа балыглаттырып чордан. А фашист Германяга удур Ада-чурттуң Улуг дайыныга мээң беш огулум кырыпкан болгаш Төрөөн чурту, чону дөөн тургузуучуларга маадырлыгы-биле өлгөннөр. Дайыны болдурбас, тай-

бың дөөн Лениннің улуг партиязынын, Совет чазактын чорудуп турар херээ шын, чаш ажы-төл дайын деп бак чүвени кажан-даа көрбөзүн, билбөзүн деп чоруп киж мен, совет улустуң шынчы ооддары, кыстары дөөн бадыйлап чоран мен, ам база бадыйлап тур мен.

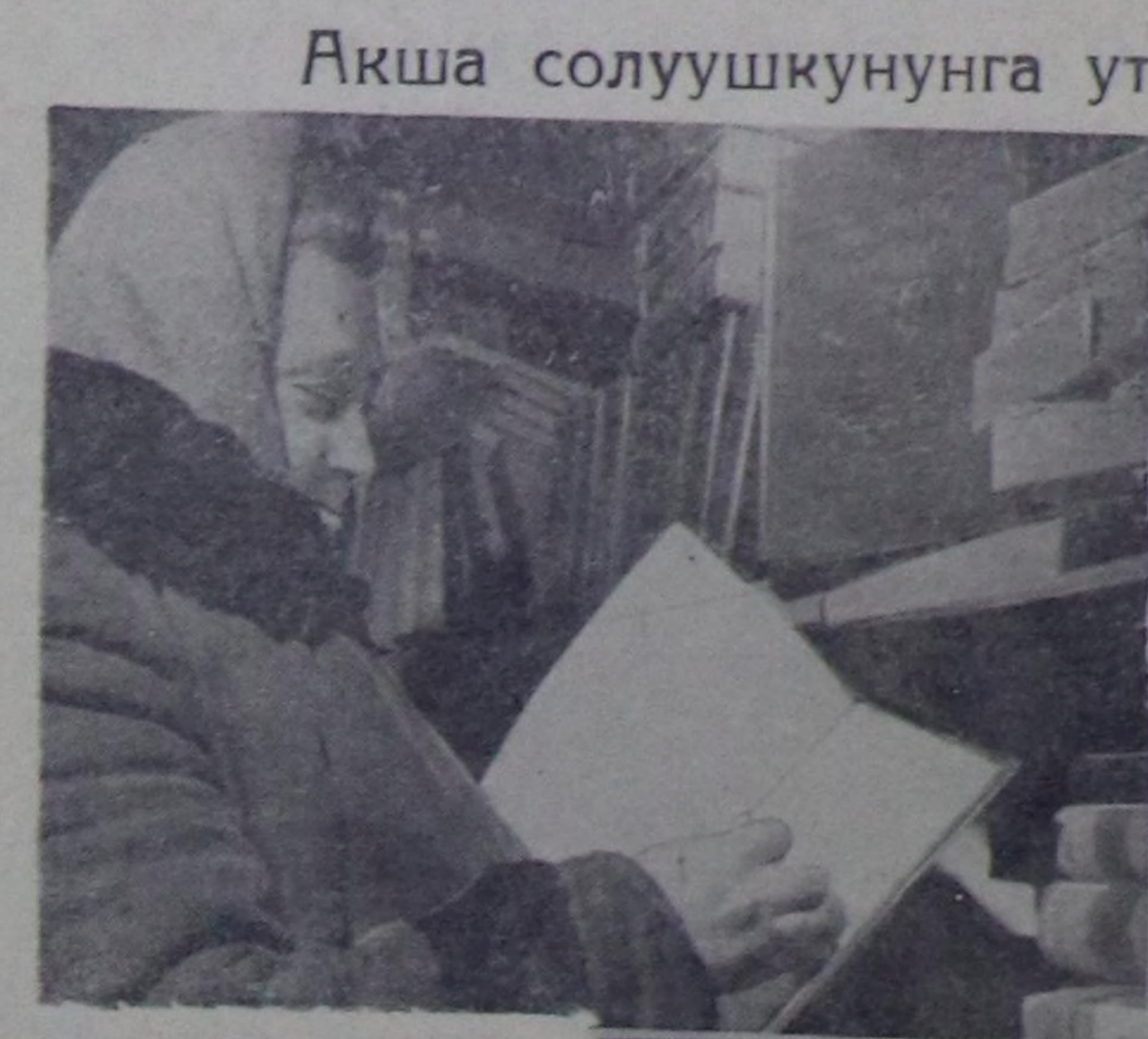
Улус судуна сонгулдур таласы-биле № 10 сонгулда үчүстөгүнү сонгуулдары бюллетеньерни хаар-жакче сун тура Коммунист болгаш ажылчын партияларның төлөөкчилеринин Москва Чөвүлел хуралынын Медегелин болгаш Кыргырын деген, Совет Эвилелиннің Коммунист партиязынын болгаш Совет чазактын тайбың политиказы, чеди чылдын улуг чагай программазын хуусаа бетинде күүседир дөөн күзөп сорук-биле боттарының бадыйлашыкын бергеннөр.

„Тере-Хөл“ колхозта

«Тере-Хөл» колхозтун ажыл-ишчилери Коммунист болгаш ажылчын партияларның Москва Чөвүлел хуралынын Медегелин болгаш Кыргырын улуг өөрүшү-биле таныжып, ол төгүлүг документтерин тайбың дөөн, национал хосталга дөөн демиселдиң өң чугула программаны кылдыр көрүп турар.

Колхоз бүтүрүлгениң бүтү алырларында ажылдап турар кижилер ол чагай херекке боттарының күш-ажылы үлүү кириери-биле чүткүлдүг ажылдап турарлар. Чижээ, биштиң аңчыларымыс баштайгы үчүшкүндө 295 муң рубльдин өлүүн тыпкыш, дужааганнар. Хоочун аңчы Б. Саен 25 кишти, азы 8800 рубльдин өлүүн, 64 харлык кырган аңчы О. Бараан 12 кишти, азы 6500 рубльдин орулганын төрөөн колхозунга дужааган.

Хоочун аңчылар-биле чергелештир анык аңчыларның чедишкенин демдегелери чугула. 17 харлык аңчы Борбак Кенден 20 кишти, а эң анык аңчы 14 харлык Току Очур 9 кишти өлүргөн. Анымыр сезону ам-даа үргүчүлөшпашан. Биштиң аңчыларымыс Төрөөн чуртка ам-даа 255 муң рубльдин «чычак алдыны» кирерин хүдөөнгөн болгаш ону СЭКП ТК-ның январь Пленумунга чедир күүседирин шийтирээлээр.

Кызылдың № 1 ном садынын ажылдакчылары өртөктерин ам болур өскериникинине таарыштыр номнарның өртөктерин эде санаар таласы-биле улуг ажылды кылдып турар. Чечен чогаал номнары садар салбыр номнарның өртөктерин эде санаарын ам доозупкан.

руан чогаал литератураны номчукчу киж дык хөйүн шилип ап болур. Ном—номчукчу буртуңуң чарыбас эдиледа болу берген. Мынчангаш ном садымыга ном садып алыр дөөн кижилерни мөөнөжип турарынын ужуру шак-ла мында.

Чаа чылдан эгелээр чаа өртөк-ке дүштүр, номнарның өртөөн анза таарыштыр санаарын ном чагыгылар кылдыр салбырда доозупкан.

Чурукта: үстүндө: Надежда Карпова Федлева чагы салбырынага номчук өртөөн чаа акша-биле санап турары. Алаанда: № 12 магазинде Гета Александровна Капустина чаа акша-биле преискурантын эде санап турары.

— СЭКП ТК-ның ам болур Пленумунга, улус судтарына сонгулда-ларга белек кылдыр декабрь айның планын оң беш хонук бурунгар күүседирин хүдөөнгөн киж мен, ийчаар күттүм—деп ол чугаалаан.

— Ийчаарга элөөн дөгүй берген шыкажынар чүд—деп, база бир киж айтырган хевирлиг болду.

— Ийе, мынды ийи, чеди чылдын үшү чылы—1961 чылдын январь айның үлүүнде ажылдап тур мен. Коммунист болуп ажылчын партияның Москва Чөвүлел хуралының Медегелин болгаш Кыргырын деген иштан, үшү чылда болуга онаашкан буудуруга планын Совет Конституцияның хүнүге чедир ботандыр хүдөөлөг алган мен.

Михаил Макарович Иванов Минусинск АТК-зынч Абакан—Кызыл аразында чүк сөөртүп турар чолачыны болду.

Хаана шактын согуу ады шакча чоокшулап турган, мен-не мурнаайын дөөнжип, улус бадыйлашкын чорудар залдын экинче чоокшулап турган. 6-00 шак! Сонгулда үчүстөгүнү комиссиянын жарганы ош П. Курченко сонгукчуларга байыр чедиргеш, бадыйлашкынче чалаарга, көдөө ажыл-агый

23900000 ниловаат-шак энергияны борип турар апарган.

Областын электри станцияларыны күчүзү 1945 чылга 400 киловаттга ден турган болза, 1955 чылда 6900, а 1959 чылда 15200 чедир өскөн.

Областын электростанциялары 1945 чылда 90000 ниловаат-шак электри энергиязы амылдап үндүрүп турган болза, 1959 чылда

Электростанция тургустунгандан бээр пилорама, далган тырттар дээрбе ток күтү-биле бедик бүдүрүкчүлүг ажылдап келген. Артелиң хоочун механикаторлары М. Бойду биле С. Танаа-Херел электри станцияны эки башкарып, ажылдадып турарлар.

Электри чырымы, колхоз бүтүрүлгениң болгаш колхозчу ажыл-ишчилериниң доктаамал ажыгалы болу берген. Ол дээрге Владимир Ильичиниң боддары совет кижилериниң амыдыралында херек кырында ботанганы ол болур. И. КОМБУ.

С. ДАВАЛАЙ.

«Тере-Хөл» колхозтун Сарыг-Хөлде төп сүт-бараан фермазының саанчыларынын, кадарчыларынын болгаш өске-даа ажылдакчыларынын бажынарнында Ильичиниң лампочкалары чайнып берген.

Ажылдап эгелөөн чаа электри шиймедикчи биштиң алдарыг кызылчыларымыс колхозка белекке берген. Ам фермада бүтү мал каазадары болгаш өске-даа бажынарны электржиңдериниң белекел ажыдары чоруттунуп турар.

С. БАДАРЧЫ.

Улуг-Хем районда «Партиянын XX съездин» колхозтун Тел-Ыш деп черде одалга ыяжы белектеп турар бригадазы эки ажылдап турар. Олар ийди сес чыл школынга келер чылын оттулар 1200 кубометр мышты белектээр даалгалыг.

Бригадада 20 киж бар. Олар аш Тембрелдин удуртууга-биле кашла хонук иштинде 400 кубометри белектөөн, а школынң херминиң иштинде 100 ажы кубометри экен тургузулган.

Бодунун мурнунда салдыган сорулганы ол бригада СЭКП Төп Комитединиң январь Пленумунга уткуштур чедишкенин күүседир дөөн чаныгы өңгүг ажылдап турар.

СТАНИСЛАВ ОБЛАСТЬ. Святинск районун «Май 1-зи» көдөө ажыл-агый артелинин колхозчузу коммунист Мария Васильевна Зарничук күш-ажылы улуг оруту эркен. Ол колхозтун организастыларынын бирээзи болган, оон сонда свеклачыларынын звенозун удуртуп, хаан фермазында ажылды баштап турган.

Чигир свеклазынын бедик дужудун өстүргөн дөөн М. В. Зарничук Күш-ажылы Кызыл Тук орден-биле, а мал ажылдыга эрес-маадырлыг күш-ажылы дөөн—Ленин ордени-биле шаңдаттырган.

Ам мурнакчы колхозчу база катал звено удуртукчузунда ажылдап берген. 1960 чылда оон звенозу кукурузанын га бурузундан тараа кылдыр ортумаз-биле 75 центнери, картофельды—235 центнери алган.

Чурукта: М. В. Зарничук бодунун вруу Праксоды-биле кады олур.

Фото С. Поляковтун.

СЭТА-ның фотохрониказы.

Мөңгүн-Тайгага хой ажылын чорудары

Мөңгүн-Тайга девискээриниң чонунун ажылыңды көк үүн аларга, хой ажылы, оң агаар-бойдузунун байдалын аларга, база-ла хойга таарымчалыг болуп турар. Областың көдөө ажыл-агый өргөлөи «Тыва автономнунт облакка көдөө ажыл-агыйн чорударының системазы» деп тускай номун үндүргөн. Ол системаны өзүгар аларга, Бай-Тайга, Барыын-Хемчик, Сут-Хөл районнарга болгаш Мөңгүн-Тайгага чартык нарын дүктүг болгаш чартык бөдүүн дүктүг хой ажылын сайзыратышпашан, чурттуң хойларының чамдык кезини ол-ол черлерге база артырып сайзыралынын доктааткан.

Ол система үнериниң мурнунда-ла Бай-Тайга район, а оон-биле кады Мөңгүн-Тайга хой ажылын сайзырадыр таласы-биле нарын болгаш чартык нарын дүктүг хой ажылыңче углап кирип турган. Ол ийдиң улуг ажылың киргенинде калдыг-даа частырыг чок. Ийден-даа болза биртөө ол үтже кирген түвө төлөөдө, ону бир доктаамал сорулгаже угландан, системалык арга-биле чорудар ужурап турган. Мынчанга болза бо ажылга бөгүн көстүп турар частырылдар, оң түнелинде болган четтөөстөр турбас болур ийи.

Ол болган частырылдар болгаш оң түнелинде болган четтөөстөр мындыг. Хойларның уксаазын экижидер дөөн районга алтай, цыгай болгаш преек уксаалыг кошкарларынын өскөлгөн дораян-анга аңгы-аңгы девискээриниң үч чүүл ажыл-агыйларын хойларынга аңгылап тургузар ужурап турбуже, оларны холуй ажылдап турган. Ол ажыл-агыйларга ол кошкарлардан аңгыда каракул уксаалыг болгаш түс черин бөдүүн дүктүг кошкарлары база турган. Каракул кошкарлары оодлары болур азын-бүрү салгалдарың хайнак кошкарлары база турган. Бир частырыг ол.

Хойларны экижидип эгелөөрнин мурнунда ол кошкарларга онаар кыс

болгаш оларны ажыгларын эң-не түрүчү, калдыг-даа корум-чурум чок байдалда тургусканы болур-дур. Оон түнелинде уксаалыг кошкарлар кычкып арган, девизиң немешесп, кыргылдаа бээр дүгүтудулап турар, мынчангаш оларның берген төлдери база шынар чок болуру мында.

Үште, хой ажылын, ылангыча бир өске чаа уксаа-биле экижидип турар үдөө зоотехниктиң шыгыш чурум бар болгай. Ол болза экижидилганың кирер дөөн хойларны шилип, үтүп алыры, оларга кошкарларыны онаары, хойларның хураганарын өңгөйлөп данылаары, өй-шаанда үтүп, оларны база катал коданнар кылдыр үтөшкө, дараазында өдержилгө кирерде оларга база бир аңгы уксаалыг кошкарлары онаары, оон сонда оларның оглу-кызын шыңгы үчүткө кириери, олардан биске өң-не тааржыр хойларны шилип алгаш өстүрери (оон ам чаа уксаа түер) дөөн шышак чугула айтырылгар мырнай кылдынмаан.

Мөңгүн-Тайга болгаш Кара-Хөлгө хой ажылын хөгжүдери чартык бөдүүн дүктүг болгаш түс черин хойларды үтүп турар, мында база-ла үстүдөгө чылдагааннар болган частырылдар хой болуп турар.

Ам мындыг түнелинде сонда оларга болгаш Мөңгүн-Тайгага хой ажылын канчаар чорутса экил?

Бүгү хойларны хайнак болгаш түс черин бөдүүн дүктүг хой кылдыр ийи бөлүккө үзөр. Хайнак хойларны назын-лар, өң-чүзүн азай-биле (ак, каразын, шокарын) мылап турган, аңгылап коданнаар. Май ай үезинде, кыргырынын бетинде ол хойларны бонитровкалаар (аңгы-аңгы кластарга кир данылап, кулаанга класканың демдектерин кылып, дүгүнү шынары, бүдүштүп шынаран шийчелеп чорудар). Оон сонда кыргылда үезинде хой бүртүтүңү

диринг девизин болгаш берген дүгүнү девизин тускайлап данылаан, оларның иштинде биске тааржыр хойларны шилип алыр. Биске тааржыр хой болза бөлү улуг чагай, зырг девизи 50 килограммдан эңөөш эвес, кыргылдазы 2—3 кг чедер хойлар болур. Оон өскелерин ийиңиң ажылдага херек хойлар кылдыр артырар. Ол шилип алган хойларга алтай уксаалыг кошкарларны салып, олардан I-ги болгаш II-ги салгалды хойларын алгаш, оларны сайзырадып өстүрер болзувуса, сорулганы ам күүсеттингени ол болур.

Мөңгүн-Тайгага шупту хойларны мындыг система-биле чорударга база таарымшал. Чүгө дээрге, оларны азыраар хой мал чени негеттинер. Ийдиң чүвө төлөөдө, мындыг шилин-гө хойларны 5—10 муңга азырап туткан, оон өскелерин чүгө өт бүдүрериниң сорулганына хергелээр түс черин хойларны кылдыр хевээр артырып сайзырадыр.

Түс черин хойларны бо-ла турган хевери-биле хевээр артырбас. Оларның иштинден эң-не шыраак, улуг, ар девизиңлерин шилип алыр, өскелерин брактан тургаш, эң эки тыва кошкарлар-биле эдерштитер болза, эки шынарлыг эыткыр тыва хойларны сайзырадып, эыткыр улуг тускай тыг уксаа кылып база болур. Ийдиң хойларның девизи 45—50 кг, а ирттериниң 50—60—70 кг болур ужурап. Шынары куу, биичи девизиңлерин үргүчү брактан, чүгө өң улугларын шилип ал, оларга багай бүдүрүкчүлөр чагдатпайн, ажылды чорудар болза ол черле бүдө бээр ажыл-дур.

Мөңгүн-Тайгага тыва хойлар-биле хайнак хойлар холужуп болур чүгө черле тура бээр чадавас. Мынчангаш хайнак хойларга Каргы унундун девискээрин онаар, мында эвөөш-даа

болза мал чени бар болгай, а тыва хойларын шуптузун Мөңгүн-Буренге тургузар болза, оларның холужары болуумас.

Мөңгүн-Тайгага хайнак хойларын амыг үдөө ында бар цыгай болур. Моң ужурунда бо ажылды чорудары-биле Мөңгүн-Тайгада «Малчы» колхозтун девискээринге Чадаананың мал тарып боозадыр күрүне станциязының салбырын ажыткан. Чадаананың уксаажылдыг станциязындан бир тускай онаалыг кызы анаа ажылдар. Ол киж хой ажылын мынчаар хөгжүдериңден алдында сарыктарын симментал бугалар-биле эдерштитир, эыткыр, сүтүг хайнактар төрдүп алырын болгаш оон-даа өске ажылдарын чорудар.

Мындыг перспективтиң эгелөөшкүнү турбуже, бо ажылга районун күдөө ажыл-агый инспекциязының тускай эртемнигери эштер Чимба, Гаража, ылангыча уксаажылдыг ажылынын таласы-биле зоотехниги эш Шаравин олар кончуп үшүшпеш ажылдап турарлар. Бо бүгү чүтүлдерин билер-даа болза, оң ажык-дуузын чугаалап бөөрге-даа, «Малчын» колхозтун баштаар чери (даргазы эш Сади) база-ла шокчуп бербейн турар. Колхозтун зоотехниги эш Даваалай мырнай хөлөөсө. Бо бүгү четтөөстери чок кылдып, хой ажылын корум-чурумунг чорудар болза, Мөңгүн-Тайганың «Малчын» колхозу, оон-биле кады Бай-Тайга районун өске-даа колхозтары мал ажылынын улуг ажык-сорулга бээр адымы болур хой ажылын канчаар-даа сайзырадырының бүтү артылары бар.

И. АРГАЛЫ-ОЛ,

ветеринария эртемнигенин кандидаты.

Бистиң облакка бот онаалга үндүрүүн 1948 чылдан бээр чорудуп келген. Оон бээр ол үндүргөн кирген акша-хөргөйдөн беш миллион ажыг рубльди чарыгдан. Оң иштинден элөөн хой чарыгдалар школар, интернаттар септирөөн болгаш тудуп кылырынга, эмнегелер, библиотекалар болгаш өске-даа культур хергелелдеринге, көдөө башкыларга чуртталга бажынарнын тударынга чүтөг.

Бот онаалга үндүрүүн төлөөринге көдөө черлерде чурттап турар бүгүле хамаатылар киржир. Бот онаалга үндүрүүнүң хөргөйлериңин ажылчын коннар депутаттарың район болгаш көдөө Советтериниң бюджединче кир санавас болган ону чер-чер Советтери моон адаанда хемчегелер чарыгдар: школар, көвүрүгелер, кудуктар, хөй-ийитиниң ченимизге черлерин, эмнегелер септирөөн болгаш кылырынга, өртө удуу хергелелерин кылып, садып алырынга, башкыларга бажынар тудуп бөөринге болгаш өске-даа чүдүлгө. Бот онаалга үндүрүүдөн кирген хөргөйлери көдөө Советтериниң ажылдаар бажынарнын септелгенинде болгаш тудуунга, оң ажылдакчыларының амыл төлөөринге чарыгдары хоруглау.

1961 чылда бот онаалга үндүрүү

Ботиң облакка бот онаалга үндүрүүн 1948 чылдан бээр чорудуп келген. Оон бээр ол үндүргөн кирген акша-хөргөйдөн беш миллион ажыг рубльди чарыгдан. Оң иштинден элөөн хой чарыгдалар школар, интернаттар септирөөн болгаш тудуп кылырынга, эмнегелер, библиотекалар болгаш өске-даа культур хергелелдеринге, көдөө башкыларга чуртталга бажынарнын тударынга чүтөг.

Бот онаалганы тус-тус чурттакчылыг черлерин, колхозтарын, совет хостарын хамаатыларынын ийиңи хуралына хүлөп алыр, мындыг хуралдарга ук черин чурттакчыларының чарыгындан эвөөш эвези киржиң олуржур ужурап. Ол хуралдарга бот онаалга үндүрүүн кымын чезени төлөөрин, кымырны оон хостарын, төлөлгелерин хуусаазын, калдыг хергелелдерге чезе акшаны чарыгдарын тодардыр. Бот онаалга үндүрүүнү дугайында Дүрүмдө айтканындан өрү төлөлгелери хуралдарга шийтирлеп болбас. Бөдөө черлерде чурттап турар колхозчуларынын, ажылчыннарын болгаш албан-хажычыларын ажыл-агыйларына 1961 чылдын январь 1-ден эгелөөш өң мындык хемчээ 2 рубльге, ажылчын малы болгаш тарып алган тараазы чок хуу ажыл-агыйларга 4 рубльге, ажылчын малдыг болгаш тарылгалыг хуу ажыл-агыйларга 7 рубль 50 көпөөккө - доктааттынган. Моон мурнундан бээр-ле биштиң облакка бот онаалга үндүрүүн чорудуп турар үдөө өң мындык хемчээ чүрүм өзүгар ботандырдып турган.

Эрткен чылын бот онаалга үндүрүүн чорудуп турда, чамдык районнарга улуг частырылдар турганын демдегелээр херек. Төлөөр ужурап хуусаазын хамаатыларынын ийиңи хуралдарына доктаадып каан турда, бот онаалга үндүрүүнү хөй кезин ол хуусааларынын сонда кирип тургулаан. Эриң районда оң чылдаазы ам-даа доозубаан, төлөөзөнериниң саны 200 киж чедип турар. Ол мынак Барыын-Хемчик, Бин-Хем, Току болгаш өске-даа районнарга чедир төлөттинмейн турар.

Чамдык көдөө Советтер чыып алган акша-хөргөйлери өскөөр чарыгдал турганнар. Сут-Хөл районун Бора-Тайга көдөө Совети чылдынган акшаны көдөө Советке оттулар мыш

нактыларынга болгаш септелгеге чарыгдал турган. Сут-Аксы көдөө Совет чонга кино көргүскени дөөн ол-ла акшадан чарыгдал үндүргөн. Чамдык черлерде кирип турар хөргөйлери шын данызын кылбайн, Кур-бавкыларга долуу-биле дужаазың турары шын эвес.

1961 чылдын бот онаалга үндүрүүн чорутуу үезинде шын чорудары-биле баш бурунгар хемчегелерин ап турар. Декабрың бирги чартында райдукукомнарга, көдөө Советтер заргаларының болгаш секретарларының сургаалдыг хуралдарын эрттирип, аңа бот онаалга үндүрүү шын организастарының айтырыгына бот бот тала-биле чугаалажыр ужурап деп бөлүккөм доктааткан. Мындыг хуралдар районнарга болуулаан. Январың бирги чартында көдөө Советтерге хамаатыларынын ийиңи хуралдарын чыгарып, аңа бот онаалга үндүрүүн хүдөөн алырынын дугайын чугаалажыр. Ол-ла хуралдарга көдөө Советтер эрткен чылда бот онаалга үндүрүүн канчаар чорудуп келгениниң дугайында отчеттары бээр.

Бот онаалга үндүрүү дээрге, көдөө чонун эки-тура төлөлгези болур. Мынчангаш оң ужуу-дуузынын дугайын чонунг ортузунга калбаа-биле тамыштары харыскалыг болгаш чугула ажыл болур. Көдөө хөй-ийити активчилери, көдөө Советтерини депутаттары, сан-хөө ажылдакчылары, көдөө интеллигенция бо чугула ажыл-херекке идея-кейлиг кирип ужурап. Хөй-ийитиниң бот-билеткей кирип келин-биле бүгү-ле белекел ажылдарын амылгааштан эгелен чорударын көдөө Советтер организастар херек.

В. ЦЫПКИН,

областың саң килдизиниң улуг экономизи.

Чөптүг негелде

Өвүр районун көдөө ажыл-агый инспекциязынын болгаш мал эмнегезиниң каткышкан коллективинде профвилелдиң бөлүгү ажылдап турар. Оң хүрээленде колдуунда-ла мал ажылының тускай эртемнигери 30 хире профвилел кижитинери бактаап турарлар.

Чокта чаа ол бөлүктүң даргазы эш Мөңгө бодунун чыл дүргүзүндө чоруткан ажылынын дугайында отчеттуг илеткени профвилел кижитинеринге кылып берген.

Аңа тус-тус колхозтарда ажылдап турар мал эмчилери, зоотехниктер боттарының санал-оңалдарын солдүшүшпашан, чамдык колхоз удуруткучуларынын таласындан оларның ажылынга четпес дуалап турарынын фактылары база илереткеннөр.

«Торгалыг» көдөө ажыл-агый артелинде мал эмчилери эштер Очур-оол, Макпал-оол, Амирбит олар ук колхозтун даргазы эш Миряниниң ажылынын практикасында болгаш ажык-чарында улуг четтөөстериң башын тодарай фактылар-биле шүттүм чүдөлөөн.

— Ийитиниң малынын баш санын өстүрүп, оң продуктудун бедиленгени хамааржыр бир кол чүдү—яны-бүрү аарыжарга уду демисел болур. Мыймыг бода болгаш чыгып

малдарын баш удур тарымынга дужалажыр кижилерин чөптөөрөп көрүшөр дээрге, ону сен бодуң харылап сен, мээң херөө эвес-тир дөөн, эш Миряниң калдыг-даа дуа көргөспөй турар. Хой малды кодурга уду чүрү вананы кылдыр ол база-ла бодундан үргүчү чайлап келген. Даргазын бо чикеттиң ажык-чачынын ужурундан ветеринарыг хемчегелерин ботандырынга чамдык бергелерин тааржыр турары билдиргир—деп, мал эмчизи эш Очур-оол чугаалаан.

«Коммунизмче орук» колхозта мал эмнегезиниң участка эргелекчи эш Лаз-Хөө өмнөр шыгжал кагадалар аптека бажынын тудар дугайында айтыргыны шийтирлөөрүн колхозтун баштаар черинден сааладып келгенине хомудалын илеретлөөн. «Кызыл тук» колхозта мал эмнегеле үчүстөгүнү бажыны база-ла чок болуп турар.

Мал ажылды улуг колхозтарга ветеринария салбырларының оран бажынынын туураыңче колхозтарын баштаар черлериниң кичөөнгейни угландырырынын чугулазын хуралды кижитчилери онаал демдегелөөннөр.

С. ШОЙДАН.

